

Zero Tolerantie
tegen Vrouwelijke Genitale
Verminking
6 februari 2009

Georganiseerd door
Platform 6 /2

Verslag

Deze dag werd mogelijk gemaakt door
financiële ondersteuning van

Oxfam Novib
Kinderpostzegels
Pekoenja

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Korte weergave 6 februari 2009	6
3. Programma van de dag	10
4. Achtergrondinformatie	12
5. Omschrijving problematiek	13
6. Welkomswoord Monica van Berkum, directeur Pharos	14
7. Toespraak staatssecretaris Bussemaker	16
8. Presentatie Karen Katier GGD Amsterdam	20
9. Dr Amna Hassan Inter African Committee	23
10. Teshome Segni: Er is geen weg terug	24
11. Verslag workshop 1	25
12. Verslag workshop 2	27
13. Verslag workshop 3	28
14. Media-aandacht m.b.t. 6 februari 2009	30
15. Persbericht	31

1. Inleiding

Op 6 februari 2003 hield het Inter-African Committee (IAC) een Internationale Conferentie in Addis Abeba waar afgevaardigden van 30 Afrikaanse landen discussieerden over de traditie van meisjesbesnijdenis en de ernstige schadelijke gevolgen die deze traditie heeft voor vrouwen.

De afgevaardigden waren het er unaniem over eens dat er een eind moet komen aan deze traditie in Afrika en de rest van de wereld. Het IAC stelde een gemeenschappelijke agenda op om tussen 2003 en 2015 wereldwijd een einde te maken aan deze schadelijke traditie. Daarnaast riep de First Lady van Nigeria op om 6 februari uit te roepen tot de Internationale Dag van Zero Tolerance Against Female Genital Mutilation (FGM). Die oproep is overgenomen door het IAC. Sindsdien wordt in vele landen in de hele wereld deze dag ingezet om aandacht te vragen voor het bestaan ervan, en om gezamenlijk stil gestaan bij de resultaten die worden geboekt in de aanpak van vrouwelijke genitale verminking (vgv).

Er is nog een belangrijk motief om (ook in Nederland) een landelijke dag te organiseren. Uit wetenschappelijk onderzoek (zie Unicef, 2005b) blijkt dat het gezamenlijk en collectief uitspreken tegen vrouwelijke genitale verminking noodzakelijk is om de veiligheid van meisjes te kunnen waarborgen. In Afrika gebeurt dit in sommige landen per dorp. Vgv is een sociale conventie, dat wil zeggen dat het zeer belangrijk is hoe de sociale gemeenschap tegen een bepaald onderwerp aankijkt. Een cruciale stap in het wijzigen van een sociale conventie is door van anderen te horen dat zij het juist 'normaal' vinden om hun dochter te beschermen. Op 6 februari gebeurt dat.

Platform 6/2

In Nederland is Platform 6/2 speciaal opgericht om de internationale dag te organiseren. Sinds 2004 organiseert Platform 6/2 elk jaar op 6 februari een internationale conferentie om in Nederland meer bekendheid aan vgv te geven en discussie te voeren over de wijze waarop vgv bestreden kan worden. De verschillende organisaties zijn met uitzondering van SVOR – zie hieronder - landelijk werkende organisaties. De groep werkt met een roulerend systeem: de dag is een gezamenlijke activiteit en per tourbeurt is één organisatie de hoofdorganisator. Dit jaar is dat Pharos. Het thema en de inhoud van de dag wordt binnen het Platform vastgesteld, waarbij de hoofdorganisator verantwoordelijk is voor de (logistieke) organisatie van de dag zelf, inclusief het vinden van financiering en verslaglegging.

Het Platform 6/2 bestaat uit de volgende organisaties:

1. Defence for Children
2. Federatie Somalische Associaties Nederland (FSAN)
3. Pharos
4. Stichting Vluchtelingen Organisaties Rijnmond (SVOR)
5. Vluchtelingen Organisaties Nederland (VON)
6. World Population Foundation (WPF)

Amy van No Game draagt een gedicht voor 6/2/09

Het Inter African Committee (IAC)

Het IAC is een Afrikaanse organisatie die zich bezig houdt met schadelijke traditionele gewoonten, waar vrouwelijke genitale verminking een zeer belangrijke van is. Het IAC ondersteunt 28 NGO's die in evenzoveel Afrikaanse landen de strijd aangaan tegen female genital mutilation- fgm. Het IAC houdt zich bezig met advocacy, fondsenwerven en preventieprojecten. Het IAC heeft het hoofdkantoor in Ethiopië en een bijkantoor in Geneve. Informatie over het IAC is te vinden op www.iac-ciaf.com

Insteek voor 2009

Het is de bedoeling om tijdens de internationale dag tegen vgv terug te kijken naar de nationale en internationale bestrijding van vgv, wat hebben we bereikt in Nederland, en wat is er bereikt in andere landen?

Internationaal gezien zijn jongeren aangemerkt als zeer belangrijke actoren in de strijd tegen vgv. Het is belangrijk dat jongeren vóór het huwelijk en voor zij kinderen krijgen beslissen dat zij later hun dochter niet zal laten besnijden. Als het lukt om alle jongeren te bereiken, en te laten beslissen dat zij later hun dochter hiertegen zullen beschermen, lukt het om de agenda van het IAC aan te houden; het uitbannen van fgm per 2015.

Het contact leggen om ingewikkelde thema's als deze te bespreken is het meest effectief als dat gebeurt door soortgenoten, andere jongeren dus. Om die reden is er gekozen voor een investering in jongeren tijdens de internationale Zero Tolerance dag in Nederland.

Deze dag werd mogelijk gemaakt door financiële ondersteuning van Oxfam Novib, Kinderpostzegels en Pekoerjia.

Voorkant van de Franse, Engelse en Nederlandse versie van de dvd 'My sis will be safe'

Première

De rode draad door de dag heen is de première van de film 'My sis will be safe', uitgebracht door Pharos, ontwikkeld door Los Imagos. Als we hebben vastgesteld dat jongeren meer betrokken moeten worden bij dit onderwerp komt direct de volgende vraag: hoe doen we dat?

Posters in bushokjes? Sms-jes sturen? Demonstraties op scholen? Handtekeningenacties? Contracten bij de burgerlijke stand? In West-Europa is dat natuurlijk ook weer anders dan in een dorpje in Ethiopië.

Wat de initiatiefnemer van de film 'My sis will be safe' (Ger Ceelen, Pharos) in ieder geval voor ogen had, is dat het belangrijk is dat jongeren die bezig zijn met het bestrijden van meisjesbesnijdenis van elkaar moeten weten dat ze bestaan, en het liefst uitwisselen hóe ze het aanpakken, en wat werkt. Kinderpostzegels (als hoofdfinancier), het NCDO, ICCO, Kerk in Actie en Projecten in Nederland geloven daar ook in, en er is een jaar aan gewerkt. De film laat jonge mensen in Ethiopië, Burkina Faso en Nederland zien wat zij doen om anderen zover te krijgen om hun 'zussen' veilig te stellen. Behalve dat de film portretteert met welke ingewikkelde aspecten je te maken krijgt als je je richt op preventie, wordt er ook een overtuigend beeld geschetst van het belang van een investering in dit onderwerp.

De film wordt door de dag heen vertoond – zie programma op pagina 10.

Met dit verslag schetsen wij een beeld van de internationale dag tegen vrouwelijke genitale verminking. Wij raden u aan om 6 februari 2010 alvast in uw agenda te noteren!

Namens Platform 6/2

Marja Exterkate
programmamanager vrouwelijke genitale verminking, Pharos

2. Korte weergave 6 februari 2009

De internationale dag tegen vrouwelijke genitale verminking was een succes! Meer dan tweehonderd vrouwen en mannen zijn naar Utrecht gekomen om te bespreken hoe het er voor staat met de internationale strijd. De bijeenkomst stond dit jaar in het teken van jongeren: wat is de rol die jongeren kunnen spelen in de rol tegen meisjesbesnijdenis? Wat is er bereikt hier, en wat in andere landen?

Internationale aandacht

Een groot aantal professionals waren aanwezig, van academici tot een vertegenwoordigster van de beroepsvereniging van verloskundigen en natuurlijk heel veel sleutelpersonen en activisten. De media was aanwezig, met als uitsmijter journalisten van TV Somalia, die speciaal uit Londen overgekomen waren. Zij hebben uitgebreid gesproken met sleutelpersonen over de Nederlandse aanpak en dat gesprek uitgezonden via hun zender. De uitzending die zij hebben gemaakt schijnt enorm veel positieve reacties opgeroepen te hebben: Somaliërs in Kenya, Verenigd Koninkrijk en Nederland en andere Europese landen zijn op deze manier allemaal op de hoogte gesteld.

Van l-r: burgemeester Aleid Wolfsen (Utrecht), staatssecretaris Bussemaker, Monica van Berkum (directeur Pharos) en VWS- medewerker Geertje Janssen.

Media en politiek

Voorafgaand aan de dag zijn er in de media verschillende artikelen verschenen over het thema. De wijze waarop het thema wordt aangepakt in Nederland werd ter discussie gesteld. De vraag om meer aandacht te besteden aan controle van meisjes, bijvoorbeeld door ouders een contract te laten tekenen, is veelvuldig opgeworpen. Iedereen was benieuwd of staatssecretaris Bussemaker stand zou houden met haar visie dat de bestrijding van vrouwelijke verminking voor een belangrijk deel op preventie gestoeld moet zijn. Dat deed zij.

In haar speech bevestigde zij dat zij niet van plan is om in te stemmen met voorstellen rondom een verplicht lichamelijk onderzoek; de lichamelijke integriteit wil zij niet aantasten. Verder stelde zij: 'Bijzonder is de bijdrage van de sleutelfiguren die in de pilots sterk naar voren komt. Zij verrichten aan de basis belangrijk werk. Ze spreken de taal en begrijpen de cultuur. Zij benaderen gezinnen en meisjes, stellen meisjesbesnijdenis aan de orde en zorgen voor voorlichting. Kortom, zij zijn onmisbaar om dit beladen onderwerp binnen de risicogroepen bespreekbaar te maken'.....en.... 'Een van de conclusies (uit onderzoek, red) is dat de kennis over vgv bij de AMK's (advies- en meldpuntkinder mishandeling, red) en de Raad voor de Kinderbescherming beter kan. Met name de kennis over risicolanden, de vormen van vgv, de leeftijd waarop het gebeurt en de strafbaarheid moet worden uitgebreid'. Voor volledige tekst – zie bijlage.

Staatssecretaris Bussemaker spreekt in de Jaarbeurs tijdens Zero Tolerance dag, 6 februari 2009

Wakker

De film 'My sis will be safe' beleeft haar première op 6 februari, en de staatssecretaris is daarbij aanwezig. Het is heel inspirerend om te zien dat en hoe dit thema in andere landen wordt aangepakt. De aanwezigheid van François Ouedraogo en Teshome Segni uit resp. Burkina Faso en Ethiopië die geïnterviewd werden door de jongeren van Agents of Change (FSAN) en No Game (Pharos) brachten de verschillende werelden letterlijk bij elkaar. Als er mensen zijn die soms (stiekem) denken dat 'wij' in het westen weten hoe je de dingen aan moet pakken en dat 'ze' in Afrika maar zitten te dutten, doen er goed aan om de film te bekijken!

Sudan

Dr. Amna Hassan is de vice voorzitter van het Inter African Committee. Zij komt zelf uit Sudan. Tijdens haar presentatie op 6 februari ('The struggle and the challenges and the role of youth for future work') stelt zij onder meer dat door de economische crisis belangrijke donors stoppen met financiering van fgm (female genital mutilation) projecten. Zij is van mening dat jongeren zelf initiatieven moeten ontwikkelen om financiering te realiseren. Daarnaast deelt ze met de aanwezigen de ontwikkelingen in Sudan. Begin februari heeft de Sudanese regering het verbod op vgv deels opgeheven. De lichtste vorm is niet meer strafbaar.

Het zwijgen is voorbij

Alem Desta van Vluchtelingen Organisaties Nederland presenteert het project 'Het zwijgen is voorbij'. In dit project vindt ondermeer een onderzoek plaats waarin sleutelpersonen aan mensen in de verschillende risico-gemeenschappen vragen wat hun attitude is betreffende het thema. Daarnaast worden binnen het project initiatieven ontwikkeld om de brug te slaan tussen de gemeenschappen in Nederland en de gemeenschappen in de landen van herkomst. Het project duurt drie jaar en wordt gefinancierd door Oxfam Novib. Meer informatie over Vluchtelingen Organisaties Nederland is te vinden op www.vluchtelingenorganisaties.nl

Pilot-evaluatie

Karen Katier van GGD Amsterdam presenteert de resultaten van de net afgeronde 3-jarige pilot. Zij concludeert het volgende:

'Het is duidelijk dat het project zijn effecten heeft opgeleverd. Belangrijk is nu, dat deze goed geborgd gaan worden...'. 'Hoewel er al veel is bereikt, is het van belang dat vrouwelijke genitale verminking onze aandacht houdt totdat het daadwerkelijk de wereld uit is. Daar is een mentaliteitsverandering voor nodig. Een dergelijke fundamentele verandering kost tijd en energie. Dat vraagt om blijvende aandacht voor de bestrijding van vrouwelijke genitale verminking op alle niveaus, op allerlei manieren, vanuit verschillende invalshoeken'. Voor volledige tekst – zie bijlage.

Van de afbeelding die staat op de dvd 'My sis will be safe' zijn buttons gemaakt. Tijdens de bijeenkomst op 6 februari kreeg iedereen een button uitgereikt, staatssecretaris Bussemaker gaf daarvoor het startsein. Door middel van het opspleiden van de button gaf je aan dat jij je zus (of nichtje, of buurmeisje) zal beschermen tegen vrouwelijke genitale verminking.

Gedurende de middag zijn er workshops gehouden, waarin de rol van jongeren centraal gesteld werd.

Einde

Toen tenslotte de Sudanese zanger Yassir Wardi zijn stem verhoef werd bewezen dat Afrika zoveel meer te bieden heeft dan ingewikkelde dilemma's: de muziek en de dansende, zingende en lachende vrouwen lieten zien hoe je kan vieren dat er heel veel meisjes beschermd worden.

3. Programma

- 09.30 - 10:00 Ontvangst met koffie en thee
- 10:00 - 10:10 Welkomstwoord
drs. **Monica van Berkum**, directeur Pharos
- 10:10 - 10:20 Opening conferentie
drs. **Aleid Wolfsen**, burgemeester gemeente Utrecht
- 10.20 - 10.45 Openingshandeling
dr. **Jet Bussemaker**, staatssecretaris VWS
Internationale Strijd tegen vgv, première van de film
'My sis will be safe' Youth against FGM Burkina Faso
- 10.45 - 11.00 Vooruitblik aanpak vgv vanuit Nederlandse overheid
dr. **Jet Bussemaker**, staatssecretaris VWS
- 11.00 - 11:15 Terugblik: Wat hebben we de afgelopen 3 jaren bereikt in de zes pilot steden.
Karen Katier, projectleider preventie vgv, GGD Amsterdam
- 11.15 - 11.35 Internationale Strijd tegen vgv, première van de film
'My sis will be safe' Youth against FGM Ethiopië
- 11.35 - 11.55 FGM: The struggle and the challenges and the role of the youth for the future work
dr. **Amna A.R. Hassan**, Vice President Inter-African Committee (IAC) & Secretary General Sudan National Committee on Traditional Practices, Sudan
- 11.55 - 12.15 Pauze
- 12.15 - 12.30 Presentatie van het project 'Het zwijgen is voorbij'
Alem Desta, Vluchtelingen Organisaties Nederland
- 12.30 - 12.55 Internationale Strijd tegen vgv, première van de film
'My sis will be safe' Youth against FGM Nederland
- 12.55 - 13.45 Lunch
- 13:45 - 14.15 Internationale ontmoeting.
Dr. **Amna A.R. Hassan** (Sudan), **Teshome Segni** (Ethiopië), **François Ouedraogo** (Burkina Faso) met Nederlandse jongeren uit Nederland
Gespreksleider: Fikria Harrouch
- 15.00 - 15.15 Pauze

15.15 - 16.15 Workshops

1. **Kinderrechten als leidraad voor de aanpak van meisjesbesnijdenis**

Kinderen hebben rechten. Het besnijden van meisjes is een schending van artikel 24, lid 3 van het kinderrechtenverdrag. Dit artikel zegt namelijk dat de overheid alle doeltreffende en passende maatregelen moet nemen om traditionele gebruiken die schadelijk zijn voor de gezondheid van kinderen af te schaffen. Deze workshop geeft inzicht in de kinderrechtenbenadering van de bestrijding van meisjesbesnijdenis.

Door: Defence for Children

2. **Jongeren en empowerment**

In deze workshop proberen wij een gezamenlijke zoektocht te maken hoe wij een empowerment proces op gang kunnen brengen en bouwstenen kunnen creëren. Het doel hiervan is om van binnen de betrokken Afrikaanse gemeenschappen in Nederland te overtuigen en te inspireren om zichzelf en hun gemeenschap te vrijwaren van meisjesbesnijdenis en concrete stappen te ondernemen om emancipatie en participatie te bevorderen

Door Vluchtelingen Organisaties Nederland (VON)

3. **Jongeren en (voorlichtings)materiaal**

In de strijd tegen meisjesbesnijdenis worden diverse (voorlichtings)materialen ingezet, maar welke materialen brengen eigenlijk het beste de boodschap over? Welke materialen zijn in het bijzonder geschikt voor jongeren en kunnen ervoor zorgen dat zij zich meer betrokken voelen bij het onderwerp.

Door: FSAN

16.15 - 16.45 Resultaten workshops door kleine interviews met deelnemers

16.45 - 16.50 Rap

16:50 - 17.00 Afsluiting
Marja Exterkate, namens Platform 6/2

17:00 - 18:00 Informeel samenzijn en netwerken met muziek.

Dagvoorzitter: **Nathaly Mercera**, projectleider bij Importante Centrum voor Emancipatie, Den Haag

De voertaal is Nederlands en Engels

4. Situatie in Nederland

Achtergrondinformatie

Vrouwelijke Genitale Verminking (vgv) cq meisjesbesnijdenis is een bijzondere vorm van kindermishandeling en in Nederland bij de wet verboden. De Nederlandse regering heeft hierover in augustus 2005 een duidelijk standpunt ingenomen: vgv is “een vorm van geweld waar het kabinet zo snel mogelijk een einde aan wil maken in Nederland”.

In de bestrijding van vgv kiest het kabinet voor brede aanpak met een combinatie van maatregelen die de handhaving van het wettelijk verbod bevorderen en maatregelen die de preventie bevorderen.

Maatregelen voor de handhaving van het wettelijk verbod betreffen onder meer:

- de invoering van een landelijke meldcode meisjesbesnijdenis;
- de controle door de Inspectie op het toepassen van de gesprekscode vgv bij professionals in de zorg;
- de verlenging van de verjaringstermijn.

Bij de preventieve maatregelen gaat het onder meer om:

- Het bereiken van zoveel mogelijk meisjes en vrouwen in de risicogroepen.
- Preventie via een effectief systeem van vroegsignalering. Hierbij zijn medische beroepsgroepen, professionals in (jeugd)zorg en welzijn, onderwijs, politie en het Openbaar Ministerie betrokken. Bij vroegtijdige signalering hoort ook een werkend gespreks- en afhandelingsprotocol, waardoor melding bij het AMK en eventueel aangifte mogelijk is. Er worden effectieve interventies toegepast, bij voorkeur preventief, en werkafspraken gemaakt tussen ketenpartners. Er dient aansluiting gezocht te worden bij de keten rond kindermishandeling.
- Registratie van meldingen, aangifte of dreiging van vgv.
- Gerichte voorlichting aan risicogroepen.
- Actieve en gerichte deskundigheidsbevordering JGZ, andere medische professionals, politie en scholen.
- Intensivering van gerichte preventieve acties vanuit één landelijk kenniscentrum (Pharos) voor de risico- en betrokken beroepsgroepen.
- Intensieve aanpak vgv in 6 concentratiegebieden, waarbij de lokale GGD'en de regie krijgen.

Pharos heeft in het kabinetsbeleid de volgende opdracht gekregen:

- Fungeren als landelijk kenniscentrum op het terrein van vgv.
- Zorgdragen, in samenwerking met zelforganisaties/mensen uit risicogroepen, voor deskundigheidsbevordering van professionals en intermediairen.
- Zorgdragen, in samenwerking met zelforganisaties/mensen uit risicogroepen, voor gerichte voorlichting aan risicogroepen, het bespreekbaar maken van het onderwerp binnen de gemeenschappen en het ondersteunen van ouders om de druk te weerstaan.
- Ondersteunen van GGD'en in de 6 concentratiegebieden in de intensieve aanpak van vgv.

5. Problematiek

Onbekend is hoeveel meisjes er precies jaarlijks in Nederland besneden worden. Volgens een peiling van de RVZ (2005) zijn het er minimaal 50. In Nederland wonen ongeveer 16.000 meisjes waarvan de ouders uit risicolanden komen. Dit is exclusief de meisjes met ouders in de asielpprocedure en meisjes van ouders zonder verblijfsvergunning. Volgens Unicef is de prevalentie in bijvoorbeeld Egypte boven de 90%.

Besnijdenis is een verminkende ingreep die grote lichamelijke, geestelijke en seksuele gevolgen kan hebben voor de betrokken meisjes.

Vgv is, naast kindermishandeling, in strijd met een groot aantal internationale verdragen op het gebied van kinder-, vrouwen- en mensenrechten, een schending van het recht op gezondheid en van het recht op bescherming tegen schadelijke praktijken.

Volgens Unicef is het een van de meest hardnekkige vormen van mensenrechtenschending en ontzegt vrouwen het recht op eigen seksualiteit.

Meisjesbesnijdenis is diep geworteld in de cultuur van diverse risicogroepen en kan niet los gezien worden van de genderverhoudingen daarbinnen. De argumenten die aangehaald worden om vast te houden aan het gebruik zijn divers: religieuze overtuiging, het beschermen tegen de lustgevoelens van meisjes, argumenten rondom reinheid en schoonheid, rondom het veilig stellen van de toekomst van het meisje (huwbaar maken) en de behoefte om een goede ouder te zijn, waar het besnijden van je dochter een elementair onderdeel van is. Moeders die zelf besneden zijn en overgehaald moeten worden om hun dochters niet te besnijden, moeten vaak onder ogen zien dat de pijn en andere gevolgen die ze zelf doorstaan hebben, niet noodzakelijk en eigenlijk vermijdbaar waren.

Ouders en meisjes informeren over het wettelijke verbod, de kans op berechting en de schadelijke gevolgen voor het meisje is belangrijk. Echter, in het proces van besluitvorming om dochters al dan niet te laten besnijden, doorlopen ouders vaak een aantal fasen. Het proces start met bewustwording dat er überhaupt een keuzemogelijkheid is. Pas dan kunnen de argumenten om voor of tegen te kiezen, bespreekbaar gemaakt worden. In de praktijk blijkt, ook internationaal, dat de fase waarin gezocht wordt naar voor- en tegenargumenten regelmatig terugkeert. En wel op verschillende momenten in het leven van ouders en dochter als de keus gemaakt dient te worden om wel of niet te besnijden. Een en ander betekent dat het gevaar niet snel geweken is.

Al deze zaken maken de bestrijding van vgv complex. Bestrijding en preventie vragen om een brede, gerichte en interculturele aanpak. In het uitbannen van vgv is de rol van zelforganisaties en mensen uit de risicogroepen van doorslaggevend belang. Om succesvol te zijn in voorlichtingsactiviteiten en preventie, dienen deze daarin een grote rol te spelen.

Preventie van vgv dient geplaatst te worden in de bredere context van genderverhoudingen, empowerment en seksuele gezondheid. Het hangt samen met sekse ongelijkheid en gender - machtsverhoudingen.

6. Welkomswoord Monica van Berkum, Directeur Pharos

Hartelijk welkom op deze 6de Zero Tolerance against FGM-dag, namens alle leden van het Platform 6/2 (Defence for Children, FSAN, Stichting Vluchtelingenorganisaties Rijnmond, WPF, VON en Pharos).

Special welcome to our foreign guests from Ethiopia, Burkina Faso and Sudan. We are very happy to have you here and share this day with you. Thank you for coming. En natuurlijk welkom aan de staatssecretaris, Jet Bussemaker, die voor de 2de maal op deze dag aanwezig is en aan de burgemeester van Utrecht.

Vandaag worden over de hele wereld vergelijkbare bijeenkomsten gehouden, en dat is maar goed ook. Want genitale verminking, is de wereld nog niet uit. Deze schending van vrouwen- en kinderrechten, treft nog steeds zo'n 3 miljoen meisjes per jaar. Hoe vaak dat in Nederland gebeurt weten we niet precies. De afgelopen weken buitelden in de media de getallen over elkaar heen. Maar degelijke prevalentie-cijfers zijn er niet en die zijn wel hard nodig om effecten van beleid goed te kunnen meten. Pharos en anderen dringen er dan ook al jaren op aan dat er een beter inzicht komt in hoe vaak vgv in Nederland nog plaatsvindt.

Tijdens deze Zero Tolerance dag blikken we terug op het werk dat de afgelopen jaren in binnen- en buitenland is verricht: wat is er al bereikt, wat nog niet? Wat zijn volgende stappen die we moeten zetten?

Maar bovenal zetten we vandaag jongeren centraal, hun rol in de uitbanning van genitale verminking. In Afrikaanse landen, maar ook in Europa, in Nederland, worden jongeren zelf steeds zichtbaarder in de bestrijding van vgv. En dat is cruciaal: zij zijn de ouders van de toekomst, zij kunnen elkaar ook nu al beschermen (dat doen ze bijv. in Ethiopië al). Hun inzet én die van andere mensen uit de risicogroepen is doorslaggevend en heeft resultaat, blijkt in een aantal Afrikaanse landen, waar het aantal verminkingen daalt. Vanmorgen stond er een artikel in de Volkskrant over de hoopvolle resultaten van een campagne in Senegal (het Tostanproject), waarin het accent ligt op voorlichting/educatie en nogmaals duidelijk wordt wat het meest gaat helpen: de expliciete collectieve afwijzing door de gemeenschap zelf. Dat gebeurt in Nederland ook al, maar we zijn er nog zeker niet.

Pharos heeft een film laten maken, waarin jongeren die actief zijn op dit terrein in Burkina Faso, Ethiopië en Nederland aan het woord komen. Samenwerking tussen Noord en Zuid, tussen Afrika en Europa is belangrijk, omdat we van elkaar kunnen leren wat wel of niet werkt. Delen van deze film worden op internet gezet, op You Tube en op jongerensites, zodat jongeren in Afrika en Europa hier met elkaar internationaal contact over hebben en elkaar kunnen inspireren. De film zal gebruikt worden in allerlei voorlichtingssituaties, door jongeren zelf in alle drie de betrokken landen.

No Game (jongeren organisatie van Pharos) en Agents for Change (van FSAN) geven al geruime tijd voorlichting aan jongeren. Zij voeren stevige discussies en dat ziet u straks terug in de film. Zij helpen jongeren doorzien dat religie en cultuur gebruikt worden als dekmantel voor onderdrukking en voor verminking van het lichaam en de seksualiteit van vrouwen en meisjes. Dat dit alles met man-vrouwrelaties te maken heeft, met een aantasting van hele basale mensenrechten, de onschendbaarheid van je

eigen lichaam en seksualiteit. Dat nee-zeggen mogelijk is, empowerment van vrouwen en collectieve afwijzing van verminking. Dat kán. U zult het straks zien en horen van de jongeren zelf.

De afgelopen weken is er veel aandacht voor dit onderwerp in de pers geweest, dat zal niemand ontgaan zijn. De staatssecretaris kwam met een goed voorstel, naar aanleiding van een werkbezoek aan Frankrijk, waar wij ook aan deelgenomen hebben (medisch certificaat). De discussie concentreerde zich vervolgens op het feit dat er nog veel te weinig meldingen zijn en nog helemaal geen vervolging heeft plaatsgevonden rondom besnijdenis. De staatssecretaris zal daar vanmorgen op ingaan. Melden en wetshandhaving, strafvervolging zijn belangrijk. In Frankrijk blijkt dat dit de preventie versterkt. Je geeft hiermee het ondubbelzinnige signaal dat het echt verboden en strafbaar is, en dat we alle meisjes zullen beschermen: afrikaanse meisjes zijn ook onze meisjes. Samen met FSAN en andere organisaties voert Pharos dit jaar een project uit waarin we nagaan hoe de meldingsbereidheid binnen de risicogroepen verhoogd kan worden.

Wat minder naar voren kwam in de media, is dat er op het terrein van preventie, het voorkomen van vgv (het allerbelangrijkste) in de 6 pilotsteden al wel veel is gebeurd en dat mensen uit de risicogroepen zelf daar een stevige bijdrage aan hebben geleverd (vele organisaties van de risicogroepen spreken zich al jaren expliciet uit tegen vgv). Over de resultaten van de pilots hoort u vanmorgen meer. Maar ook op het terrein van preventie zijn nog veel volgende stappen te zetten, blijkt uit de lessen van de pilots: de sense of urgency en kennis bij professionals kan nog verder verhoogd, goeie preventiemethodes, good practices, moeten geborgd worden, de rol van zelforganisaties in de voorlichting en collectieve afwijzing kan nog verder versterkt en ondersteund worden, in basisopleidingen van professionals moet dit onderwerp een vaste plek krijgen en medische nazorg moeten we gaan oppakken. Ook op een aantal van deze terreinen kan van andere landen geleerd worden.

Ik wil mijn openingswoord afsluiten met een woord van dank aan alle fondsen die deze dag én het produceren van de film mogelijk hebben gemaakt: Oxfam Novib, grootste sponsor van de dag, al jaren, Pekoer en Kinderpostzegels. Voor de sponsoring van de film: Kerk in actie, PIN, NCDO, maar boven alles: Kinderpostzegels, hoofdsponsor van de film, die niet alleen geld hebben gegeven maar ook praktisch heel goed meegedacht hebben in het maken van de film. Als laatste wil ik hierbij Los Imagos bedanken, die met grote professionele betrokkenheid de film heeft gemaakt die u zo direct gaat zien.

Dames en heren, ik wens u een inspirerende dag.

De jongeren met wie we werken zeggen: dit gaat stoppen in en tijdens onze generatie. Dat is ook de ambitie van Unicef in Afrika en dat lijkt me een prachtig doel.

7. Toespraak staatssecretaris Bussemaker

Aan het begin van de Zero Tolerance Conferentie in Utrecht vertelde staatssecretaris Bussemaker welke instrumenten zij wil inzetten in de strijd tegen meisjesbesnijdenis (vrouwelijke genitale verminking). De Nederlandse aanpak berust op twee pijlers: preventie en repressie. Maar ook in Europa en daarbuiten staat vgv op de agenda. ‘Vrij zijn van vgv is een mensenrecht’, stelde de staatssecretaris. ‘Wij hebben de plicht daar alles aan te doen wat binnen onze mogelijkheden ligt.’

Dames en heren,

“Vrouwelijke Genitale Verminking is niets minder dan een zeer ernstige verminking van het lichaam, met blijvende lichamelijke en vaak ook psychische gevolgen. Daarom is het in ons land verboden en strafbaar. Dat zou eigenlijk over de hele wereld moeten gelden. Vrij zijn van VGV is een mensenrecht.” Met deze woorden besloot ik vorig jaar mijn toespraak op de Zero Tolerance conferentie tegen Vrouwelijke Genitale Verminking in Den Haag.

Staatssecretaris Bussemaker toont de 'My sis will be safe'-button die ze overhandigd heeft gekregen van Sagal van de FSAN groep Agents for Change

Vandaag zijn we weer bij elkaar – in Utrecht dit keer. Centraal staat wat we tot nu toe in Nederland en andere landen hebben bereikt en de bijdrage van jongeren daaraan.

Ik wil eerst met u stilstaan bij de resultaten van de pilots VGV in zes steden. Daarna presenteer ik de resultaten van een onderzoek naar 44 adviesvragen en meldingen over VGV. Als laatste wil ik kort ingaan op de nationale en internationale ontwikkelingen in de strijd tegen VGV.

De Nederlandse aanpak berust op twee belangrijke pijlers: preventie en repressie. Dit betekent aan de ene kant goede voorlichting en optimale kennis van VGV binnen zowel de risicogroepen als alle verschillende beroepsgroepen om VGV te voorkomen. Daarnaast kunnen middelen als de verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en het 'medisch certificaat' bijdragen aan de strafbaarstelling van VGV.

Allereerst de zes pilots die drie jaar hebben gelopen in Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Den Haag, Tilburg en Eindhoven. Doel van de pilots was om te leren wat lokaal en landelijk nodig is om VGV actief te bestrijden.

Daarover heb ik vorige week een belangrijke evaluatie naar de Tweede Kamer gestuurd. Er is voldoende om tevreden over te zijn. Een kleine greep uit de goede resultaten: risicogroepen zijn bereikt, de Jeugdgezondheidszorg is voldoende toegerust, de samenwerking binnen beroepsgroepen – zoals verloskundigen, artsen, leerkrachten en de politie – is verstevigd en komt op gang tussen beroepsgroepen, het gespreksprotocol wordt gebruikt en er wordt geregistreerd.

Bijzonder is de bijdrage van de sleutelfiguren uit de eigen gemeenschap die in de pilots sterk naar voren komt. Zij verrichten aan de basis belangrijk werk. Ze spreken de taal en begrijpen de cultuur. Zij benaderen gezinnen en meisjes, stellen meisjesbesnijdenis aan de orde en zorgen voor voorlichting. Kortom, zij zijn onmisbaar om dit beladen onderwerp binnen de risicogroepen bespreekbaar te maken.

De pilots zijn met een half jaar verlengd om uit te werken hoe deze lessen in de rest van het land kunnen worden ingevoerd. Ik wil dit samen met betrokken partijen – zoals de GGD, Pharos en FSAN – handen en voeten geven. Hiervoor is op 3 maart a.s. een bijeenkomst gepland, waar ik hoge verwachtingen van heb.

Ik kom aan mijn tweede punt: het onderzoek naar 44 adviesvragen en meldingen over VGV. Deze meldingen zijn tussen 1 juli 2007 en 1 maart 2008 binnengekomen bij de Advies- en Meldpunten Kindermishandeling en de Raad voor de Kinderbescherming. Het doel was om een helder beeld te krijgen waar de meldingen vandaan komen, hoe ze worden afgehandeld en waarom er wel of geen aangifte wordt gedaan.

Dames en heren,

Hier wringt de schoen. Want tot op heden zijn er wel meldingen gedaan van vermoedens van VGV en toch is er in Nederland nog nooit iemand vervolgd of strafbaar gesteld voor meisjesbesnijdenis. In tegenstelling tot bijvoorbeeld Frankrijk, waar dit wel het geval is. Hoe pijnlijk of vervelend ook, om de aanpak te kunnen verbeteren, wilde ik weten wat hiervan de oorzaak is.

Uit het onderzoek blijkt hoe lastig het is om helder te krijgen of adviesvragen en meldingen van vermoedens van VGV wel of niet gegrond zijn. De meldingen en adviesvragen betroffen 27 gezinnen, waarvan 13 gezinnen uit Somalië. Deze gezinnen telden in totaal 51 meisjes, waarbij de leeftijd tussen 0 en 17 jaar ligt. Bij vijf gezinnen was na het onderzoek geen risico meer van VGV. In zes gevallen blijft daarover echter twijfel bestaan. In één gezin, waar sprake was van gezinsproblematiek, kwam tijdens het raadsonderzoek aan het licht dat de twee dochters – waarschijnlijk – zijn besneden voor ze in Nederland kwamen. Bij 14 gezinnen ging het alleen om adviesvragen. Omdat het AMK dan slechts tijdelijke bemoeienis heeft, is niet bekend hoe deze zaken zijn afgehandeld. Bij twee gezinnen heeft de Raad geen duidelijkheid kunnen krijgen over vermoedens van VGV.

Ondanks deze uiteenlopende afhandeling van de meldingen zijn de onderzoekers van mening dat de meeste zaken “redelijk adequaat” zijn afgehandeld. Medewerkers van de AMK’s en de Raad hebben gesproken met de ouders, vermoedens van VGV uitgebreid onderzocht en in sommige dossiers is de mogelijkheid van aangifte aan de orde geweest. Al heeft dat nooit tot daadwerkelijke aangifte geleid.

Een van de conclusies is dat de kennis over VGV bij de AMK’s en de Raad beter kan. Met name de kennis over risicolanden, de vormen van VGV, de leeftijd waarop het gebeurt en de strafbaarheid moet worden uitgebreid. De onderzoekers raden ook aan het bestaande handelingsprotocol te herzien. Daarin zouden in ieder geval strafbaarheid en nazorg van besneden meisjes moeten worden opgenomen.

Kortom, het onderzoek toont aan dat er nog genoeg te doen is. De uitkomsten bieden voldoende aanknopingspunten om de ketensamenwerking en de afhandeling van meldingen te verbeteren.

Hoe gaan we dat bereiken?

Ik heb vandaag met mijn collega’s Rouvoet voor Jeugd en Gezin en Hirsch Ballin van Justitie een aantal acties aangekondigd in een brief aan de Tweede Kamer. Het gaat om deskundigheidsbevordering door opleiding en training van medewerkers, de aanstelling van aandachtsfunctionarissen bij de AMK’s en de Raad, aanpassing van het handelingsprotocol en betere samenwerking tussen de ketenpartners.

Daarnaast laten we de haalbaarheid van het Franse voorbeeld van het ‘medisch certificaat’ onderzoeken. Daarin verklaren ouders op vrijwillige basis hun dochter(s) niet te laten besnijden tijdens verblijf in het land van herkomst. Tijdens een werkbezoek aan Parijs heb ik geleerd hoe effectief dit middel is. Zo kunnen de ouders met dit document de druk weerstaan van de eigen familie en gemeenschap in het land van herkomst. Tegelijkertijd kunnen de instanties hier de risico’s op VGV verminderen door ouders te wijzen op de strafbaarheid van VGV. Bovendien hebben artsen met deze verklaring de mogelijkheid om meisjes bij terugkomst te onderzoeken als daar aanleiding voor is.

Maar dat is niet het enige wat we van plan zijn in de aanpak van VGV. Want samen met Rouvoet en Hirsch Ballin heb ik eind vorig jaar ook de verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling aangekondigd. Professionals die in aanraking komen met VGV, moeten in staat zijn om vermoedens van VGV te herkennen en te signaleren. En vervolgens moeten ze adequaat handelen.

Dat betekent concreet dat als een arts, een docent of een leidster van een peuterspeelzaal VGV vermoedt, hij of zij iets met die wetenschap moet doen. Bijvoorbeeld het informeren van collega’s of het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling inschakelen. De meldcode wordt verplicht, waarbij geldt “melden, tenzij”. Beroepsgeheim en privacywetgeving zijn dan géén reden meer om niets te doen.

Er worden dus verschillende instrumenten ingezet in de strijd tegen VGV. Van deskundigheidsbevordering tot een verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Van aandachtsfunctionarissen tot het

8. Presentatie Karen Katier, GGD Amsterdam

Presentatie Karen Katier, projectleider preventie vrouwelijke genitale verminking, GGD Amsterdam

Geachte dames en heren,

Ik ben Karen Katier, projectleider preventie VGV bij de GGD in Amsterdam.

Drie jaar geleden is de pilot preventie Vrouwelijke Genitale Verminking gestart in Amsterdam, Den Haag, Eindhoven, Rotterdam, Tilburg en Utrecht. Sindsdien is er veel werk verzet. Namens de 6 pilotsteden geef ik een overzicht van wat er allemaal bereikt is en welke stappen we nog willen zetten. Daarbij geef ik voorbeelden uit eigen ervaring in Amsterdam. Met een goed gevoel kan ik stellen dat de basis is gelegd.

In 2006 kregen de GGD-en in de genoemde steden de opdracht een integrale aanpak op te zetten waarmee Vrouwelijke Genitale Verminking voorkomen wordt.

De activiteiten richten zich hierbij op drie partijen:

1. de risicogroepen zelf: de belangrijkste partij in de aanpak
2. de jeugdgezondheidszorg, de organisatie in Nederland die zich richt op preventieve zorg voor 0-19 jarigen en die regelmatig contact heeft met alle ouders en kinderen, dus ook met de ouders en kinderen uit risicogroepen
3. de partijen die zich inzetten voor vroegsignalering, melding en afhandeling als onderdeel van de keten van kindermishandeling en huiselijk geweld.

Bij de ontwikkeling en uitvoering van alle activiteiten worden de pilotsteden ondersteund door Pharos, landelijk kenniscentrum, en de FSAN, Federatie Somalische Associaties Nederland.

Aan de basis van alle activiteiten in het kader van de preventie van vrouwelijke genitale verminking staan de risicogroepen zelf. De GGD in de pilotregio's werkt nauw samen met de betrokken zelforganisaties. Binnen de zelforganisaties zijn sleutelpersonen getraind zodat zij voorlichting kunnen geven, voor eigen achterban, over de gevolgen van vrouwelijke genitale verminking voor de gezondheid en de Nederlandse wetgeving. Ook worden er door de sleutelpersonen huisbezoeken afgelegd, en verzorgen zij uitzendingen in eigen taal voor lokale radio en televisie.

De inzet en motivatie van de zelforganisaties stimuleert alle betrokken ketenpartners. Zij spreken zich uit tegen Vrouwelijk Genitale Verminking en hebben het onderwerp uit de taboesfeer gehaald. Zij zijn het breekijzer geweest. Vrouwelijke Genitale Verminking wordt daarbij in een brede context geplaatst en bestreden vanuit het kader van mensenrechten, gezondheid, gender-machtsverhoudingen, empowerment en emancipatie. Betrokkenheid van de hele doelgroep is hierbij van belang. De voorlichtingsactiviteiten richten zich daarom niet alleen op moeders en dochters, maar op de hele gemeenschap, dus ook op mannen en jongens. Het effect van de geschetste aanpak is dat het in twee jaar tijd is gelukt om het onderwerp bespreekbaar te maken binnen de eigen groep.

De tweede partij waar de activiteiten zich op richten is de jeugdgezondheidszorg. Zij vormen, samen met de zelforganisaties, de basis in de aanpak van Vrouwelijke Genitale Verminking. Alle artsen en verpleegkundigen in de jeugdgezondheidszorg in de zes pilotsteden zijn speciaal getraind en werken met het gespreksprotocol meisjesbesnijdenis. De registratie van de door hen ondernomen acties is geïmplementeerd. Ze maken gebruik van een waarschuwingsbrief die betreffende families als hulpinstrument kunnen meenemen naar land van herkomst. Dit helpt hen om druk van de eigen omgeving te weerstaan. In Amsterdam zijn in de jeugdgezondheidszorg aandachtsfunctionarissen preventie Vrouwelijke Genitale Verminking aangesteld. Afsproken is dat is alle vermoedens van (op handen zijnde) vrouwelijke genitale verminking worden besproken met een van deze aandachtsfunctionarissen. In de te zetten vervolgstappen wordt nu de samenwerking opgezet met sleutelpersonen uit de zelforganisaties. Zij kunnen worden benaderd door de medewerker van de jeugdgezondheidszorg om op te treden als vertrouwenspersoon van de betreffende ouder(s).

Als derde partij noemde ik de organisaties die zich inzetten voor vroegsignalering, melding en afhandeling als onderdeel van de keten van kindermishandeling en huiselijk geweld.

Voor verloskundigen, medici en partners binnen de justitiële keten hebben we trainingen opgezet.

Deze trainingen werden ontwikkeld en verzorgd door Pharos en FSAN. De deskundigheid van de trainers, vooral van hen zelf afkomstig uit risicolanden, is door de deelnemers enorm gewaardeerd. Vanuit persoonlijke ervaringen hebben zij toelichting gegeven.

Alle partners binnen deze keten hebben één of meer aandachtsfunctionarissen Vrouwelijke Genitale Verminking aangesteld. Deze zijn allen opgenomen in de sociale kaart preventie VGV. In Amsterdam is deze kaart digitaal www.socialekaart.amsterdam.nl beschikbaar en op papier.

In Amsterdam is de overdracht van verloskunde naar de jeugdgezondheidszorg gerealiseerd. In het verslag van het Ouder- en KindCentrum kan nu worden aangegeven of de moeder is besneden en er is ruimte gemaakt om de met ouders besproken voorlichting over vrouwelijke genitale verminking te noteren. Deze informatie wordt met toestemming van de ouders overgedragen aan de jeugdgezondheidszorg.

Het spreekt vanzelf dat het accent van de aanpak op de preventie moet liggen, maar dat, als preventie niet mogelijk blijkt, het vervolgetraject helder moet zijn. Uitgangspunt is daarbij altijd, dat het meisje goed geholpen wordt. Daarom zijn binnen de justitiële keten samenwerkingsafspraken vastgelegd in een concepthandelingsprotocol. Naar verwachting zal dit binnenkort resulteren in definitieve afspraken.

Het onderwerp Vrouwelijke Genitale Verminking wordt vaak ten onrechte gekoppeld aan religie. Daarom is het van belang dat religieuze leiders of sleutelpersonen zich daar op de juiste manier over uitspreken. Al doende is gebleken hoe ingewikkeld het is om moeilijke onderwerpen goed op de kaart te zetten. De 6 pilotsteden zijn nu bezig om, in samenwerking met FSAN en Pharos, te kijken hoe dit landelijk opgepakt kan worden. Hierbij

wordt Vrouwelijke Genitale Verminking breed opgepakt, binnen het bredere kader van man-vrouw-verhoudingen, huiselijk geweld en eerge relateerd geweld.

Alles zo op een rijtje zettend, is duidelijk dat het project zijn effecten heeft opgeleverd. Belangrijk is nu, dat deze goed geborgd worden. Gaandeweg het project is er een nieuw aandachtsgebied bijgekomen, namelijk nazorg voor meisjes/vrouwen die verminkt zijn. De gevolgen van de verminking zijn groot. Uitgezocht moet worden wat de juiste methode is om deze vrouwen zo goed mogelijk op te vangen. Hierbij dient zowel aan de lichamelijke als aan psychische gevolgen aandacht te worden geschonken.

Voor de borging van de geschetste preventieve aanpak en de nodige vervolgstappen in structureel beleid, zijn afspraken nodig met alle betrokken partijen. Hetzelfde geldt voor het opzetten van nazorg. Daarom organiseren de zes pilotsteden, samen met FSAN en Pharos, op 3 maart van dit jaar een werkconferentie onder de titel 'Van pilot naar regulier: werkconferentie over de aanpak van Vrouwelijke Genitale Verminking'. Deze conferentie wordt ondersteund door de ministeries van VWS en Justitie.

Hoewel er al veel is bereikt, is het van belang dat vrouwelijke genitale verminking onze aandacht houdt totdat het daadwerkelijk de wereld uit is. Daar is een mentaliteitsverandering voor nodig. Zo'n fundamentele verandering kost tijd en energie. Dat vraagt om blijvende aandacht voor de bestrijding van vrouwelijke genitale verminking op alle niveaus, op allerlei manieren, vanuit verschillende invalshoeken.

9. Dr. Amna Hassan, Vice president van het Inter African Committee

Enkele uitspraken:

Door de economische crisis gaan sommige belangrijke donors (Save the Children) stoppen met financiering van fgm projecten. Dat is een probleem. We moeten proberen andere financiers te vinden. Jongeren moeten eigen initiatieven hierop ontwikkelen.

In Soedan hebben mannen vaak twee gezichten. In ons gezicht zeggen ze dat ze tegen zijn, achter onze rug om willen ze toch een besneden meisje trouwen. Het is belangrijk een sterke strategie hiertegen te ontwikkelen: alle meisjes en vrouwen moeten sterker worden zodat ze vgv weigeren.

Ouders die hun dochter dit aandoen, zeggen het te doen in naam van de familie-eer. Een vader die de gevangenis in moet omdat hij de zogenaamde familie-eer verdedigt stijgt alleen maar in aanzien.

Dr. Amna Hassan in gesprek met jongeren op 6/2

10. Teshome Segni: er is geen weg terug

Teshome Segni werkt in Ethiopië, in het Akali district. Hij richt zich vooral op het werken met jongeren tegen vgv. Wat is tot nu toe gebleken?

Teshome geeft het volgende aan:

1. in 2004 waren 100% van de meisjes besneden
2. de helft van de gemeenschap had een kennistekort
3. de jeugd is de drager van het stoppen van het besnijden van meisjes
4. mensen die in de gemeenschap leven brengen de verandering

Welke strategie zet Teshome in?

- Het oprichten van Youth Learning Centers
- Het trainen van leraren, clubleiders als 'facilitators': op school leren te pleiten voor stoppen van deze praktijk.
- Jaarlijkse FGM dag met prijs voor beste rolmodellen (nu al voor de 7^e keer)
- Jeugd in het parlement aan het woord laten komen over dit onderwerp
- Art exhibitions voor jongeren.

Teshome vertelt dat het werk in Ethiopië moeilijk is: veel basisbehoeften van mensen ontbreken: water, toiletten, vervoer, bibliotheken, kinderopvang. En misschien nog wel het belangrijkste; de mensen zijn opgegroeid met idee dat je in je leven een aantal dingen moet verdragen, dat je pijn moet accepteren. Maar, zo zegt hij, er is nu zoveel in gang gezet, wij gaan door: er is geen weg terug.

11. Kort verslag workshop 1: Kinderrechten als leidraad voor de aanpak van meisjesbesnijdenis

Door Defence for Children o.l.v. Mirjam Blaak en Celine Verheijen

In een goed bezochte workshop, waarbij ongeveer de helft van de deelnemers uit de doelgroep afkomstig was, werd door Mirjam Blaak begonnen met een inleiding over het juridische kader. Op basis van welke rechten kan meisjesbesnijdenis worden bestreden?

Meisjesbesnijdenis is een vorm van kindermishandeling en in strijd met de mensenrechten, de vrouwenrechten en de kinderrechten en valt onder de definitie van kindermishandeling.

In artikel 24 – lid 3 van het Internationale verdrag voor de rechten van het kind (VN) staat:

De staten die partij zijn nemen alle doeltreffende maatregelen teneinde traditionele gebruiken die schadelijk zijn voor de gezondheid van kinderen af te schaffen.

Met beschreven rechten en uitvaardiging van wetten alleen, kom je er echter niet.

Fikria el Abourri van No Game wordt geïnterviewd door NOS Journaal op 3

Voor een veranderingsproces is participatie is een sleutelwoord. Samen met de zelforganisaties, de jongeren en andere betrokkenen moet de bewustwording op gang komen over de rechten van het kind, waaronder ook over de afschaffing van meisjesbesnijdenis. Vanuit de kinderrechtenbenadering zijn daarnaast ook ‘het werken vanuit een holistische visie’, ‘de dialoog tussen plegers en slachtoffers’ en ‘de aansprakelijkheid van verantwoordelijke ngo’s’ belangrijke elementen.

In het tweede gedeelte werd door Celine Verheijen gesproken over twee stellingen. De groep werd opgesplitst met de opdracht ‘wat kan/moet er gebeuren en wat niet?’.

-
1. De staat is verantwoordelijk om traditionele gebruiken die schadelijk zijn voor de gezondheid van kinderen af te schaffen.
 2. Bestrijding van meisjesbesnijdenis kan niet zonder kinderen en jongeren er in te betrekken.

In de tijd die restte (voor dit tweede gedeelte van de workshop) is hier in de twee groepen over gesproken.

12. Kort verslag Workshop 2: Jongeren en Empowerment

Door VON o.l.v. Sarah Osman (African Diaspora Policy Centre)

“In deze workshop proberen wij een gezamenlijke zoektocht te maken hoe wij een empowerment proces op gang kunnen brengen en bouwstenen kunnen creëren. Het doel hiervan is om van binnen de betrokken Afrikaanse gemeenschappen in Nederland te overtuigen en te inspireren om zichzelf en hun gemeenschap te vrijwaren van meisjesbesnijdenis en concrete stappen te ondernemen om emancipatie en participatie te bevorderen.”

Waarom zijn jongeren niet actief m.b.t. activiteiten in de landen van herkomst? VGV is een thema waarop veel werk te doen is, en veel uitdaging ligt, m.n. als het gaat om de link tussen jongeren hier en jongeren in de landen van herkomst.

Het bekijken van de première van de film 'My sis will be safe'.

Conclusies uit de workshops:

- Verstand, dynamiek en ambitie combineren. Een insteek om met jongeren te werken moet zich richten op de doelstelling om als groep, 'met z'n allen' iets te bereiken. De onderlinge verschillen in culturen kan uitgewisseld worden en saamhorigheid in gevonden worden.

Obstakel:

- Vrouwelijke genitale verminking zit diep in de Afrikaanse cultuur. Jongeren die hier opgroeien, nemen de normen en waarden van Nederland over, kennis van twee culturen. Zij kiezen er over het algemeen voor om zich met 'Nederlandse' thema's bezig te houden, ipv met hun cultureel erfgoed.

13. Kort verslag Workshop 3: Jongeren en (voorlichtings)materiaal

Door FSAN, o.l.v. Zahra Naleie en Bram Tuk (Pharos)

In deze workshop is specifiek gekeken naar het materiaal wat wordt ingezet bij de strijd tegen meisjesbesnijdenis. Welk materiaal is effectief? Welke obstakels zijn er in het betrekken van jongeren bij dit onderwerp?

Tijdens de workshop worden de volgende elementen genoemd:

Rekening houden met:

- Belangrijk om vertrouwen te winnen
- Missie/mandaat opstellen – concrete activiteiten, afgebakend, direct aan de slag. Het moet duidelijk aantoonbaar zijn dat zij wel degelijk het verschil maken
- Verstand van vrije keus / veiligheid binnen een groep: sociale controle van jongeren naar andere jongeren toe
- Veel activiteiten zijn op Nederlandse jongeren gericht en gaan over jongeren in Afrika, er is te weinig aandacht voor de Afrikaanse jongeren in Nederland.

Obstakels:

- Niet weten waar je moet beginnen met je ideeën
- Jongens erbij betrekken helemaal ingewikkeld
- Geen verbinding met cultuur van het land van herkomst
- Rekening houden met emoties: gevoeligheid, boosheid, emotioneel (m.n. bij meisjes)
- Moeilijk om jongeren bij elkaar brengen

Op 6 februari zijn de boekjes 'Ik zeg Nee' uitgedeeld, hierin getuigen jongeren en vrouwen tegen vrouwelijke genitale verminking

Waarom is het juist wel belangrijk om jongeren bij dit thema te betrekken?

Waarom moeten jongeren erbij betrokken worden? Wat is de toegevoegde waarde in de verschillende contexten?

- M.b.t. International Verdrag voor de Rechten van het Kind:
 - o verbinden / eigen rechten – lichamelijk integriteit
 - o kinderrechten

-
- peer education (vooral nuttig bij voorlichtings activiteiten / zijn de ouders van de toekomst/ opleiding/visie)
 - uitwisselen van informatie (preventie): bv. waar moet je terecht voor...
 - solidariteit / emancipatie : vooral in meidengroepen
 - lobby: met de politiek spreken

14. Media aandacht voor vrouwelijke genitale verminking m.b.t. 6 februari 2009

Periode: jan/feb 2009

Dag	Media	Soort	Artikel
	Stand.cafe	Radio	http://www.radio1.nl/contents/3666-contract-om-besnijden-van-meisjes-te-voorkomen?autostart=3920
Woensdag 04-02-2009	De Telegraaf	Krant	
Woensdag 04-02-2009	Tijd voor Max	Televisie	http://player.omroep.nl/?aflid=8831155
Donderdag 05-02-2009	Zorg & Welzijn	Elektronische nieuwsbrief	http://www.zorgwelzijn.nl/web/Actueel/Nieuws/Jongeren-verzetten-zich-steeds-meer-tegen-genitale-verminking.htm
Vrijdag 06-02-2009	NOS Radio "Met het oog op Morgen"	Radio	Link is onder dit tabel geplaatst*
Zaterdag 07-02-2009	De Volkskrant	Krant	
Zaterdag 07-02-2009	NOS Headlines	Internet	http://headlines.nos.nl/forum.php/list_messages/14127
ntb	Universal TV	Somalische tv zender	Interview afgenomen op 6/2, uitzending volgt
ntb	Wereldjournalisten	Internet	Interview afgenomen op 6/2, publicatie volgt
Donderdag 06-02-2009	Nederlands Juristenblad	Tijdschrift	
06-02-2009	Funx Radio	Radio station voor grootstedelijke multiculturele jongeren	Een telefonisch interview op zero-tolerance day.
11-02-2009	Brabants dagblad	Krant	
Week 17	Tijdschrift van de Rechten voor het Kind	Tijdschrift	
Week 15	Kidsweek	Wekelijkse Krant voor tieners	

* <http://portal.omroep.nl/mplayer?mpstream=wmbb&mpurl=http://cgi.omroep.nl/cgi-bin/streams?/radio1/nos/methetoogopmorgen/20090206-23.wma&genre=Journaal&titel=%20NOS%20Met%20het%20Oog%20op%20Morgen&nav=xagrCsHEbGcZtHjIfK&referred=ukdmCsHEbGcZtHnSopBzoB>

15. Persbericht

PERSBERICHT

Platform 6/2 organiseert Internationale Dag Zero Tolerance tegen vrouwelijke genitale verminking

Op vrijdag 6 februari 2009 organiseert Platform 6/2 in de jaarbeurs in Utrecht een international bijeenkomst in het teken van de internationale en nationale bestrijding van vrouwelijke genitale verminking (vgv) en de resultaten tot nu toe.

Staatssecretaris Bussemaker van het Ministerie van VWS zal aanwezig zijn en ingaan op de aanpak van vgv in Nederland. Daarnaast blikken sprekers uit binnen- en buitenland terug op het werk dat ze de afgelopen jaren verzet hebben in de strijd tegen vgv. Centraal staan de vragen: wat is er bereikt in Nederland en in andere landen en wat is de rol van jongeren met het oog op de toekomst?

Jongeren

De film “My sis will be safe” gaat op 6/2 in première. Deze film is gemaakt voor en door jongeren. Hierin vertellen jongeren uit Burkina Faso, Ethiopië en Nederland over hun actieve bijdrage aan de strijd tegen vgv.

Jongeren uit Burkina Faso en Ethiopië zijn aanwezig en gaan in de plenaire sessie met elkaar en met Nederlandse jongeren in gesprek over hun rol. Tijdens de workshops zal aandacht geschonken worden aan onderwerpen als kinderrechten en empowerment van jongeren.

Platform 6/2

6 februari is door het Inter-African Committee (IAC) uitgeroepen tot de Internationale Dag van Zero Tolerance Against Female Genital Mutilation. Sindsdien sporen zij alle landen aan om deze dag jaarlijks te herdenken en op deze manier de strijd tegen vgv te stimuleren. In Nederland is het Platform 6/2 speciaal opgericht om gehoor te geven aan de oproep. Sinds 2004 organiseert het Platform 6/2 elk jaar op 6 februari een internationale bijeenkomst om in Nederland meer bekendheid aan vgv te geven en discussie te voeren over de wijze waarop vgv bestreden kan worden. Platform 6/2 is een samenwerkingsverband tussen de organisaties: Defence for Children, Federatie Somalische Associaties Nederland (FSAN), Pharos, Stichting Vluchtelingen Organisaties Rijnmond (SVOR), Vluchtelingen Organisaties Nederland (VON) en World Population Foundation (WPF).

Specifieke informatie over meisjesbesnijdenis vindt u op www.meisjesbesnijdenis.nl en www.fsan.nl

EINDE PERSBERICHT

Noot voor de redactie: voor meer informatie over de conferentie kunt u contact opnemen met Fatiha Laouikili (CONTACT GEGEVENS>>>>)